

Styrelsen för Myrstugubergets Friskola i
Huddinge
Myrstuguvägen 357
143 32 Vårby

2005-06-17
1 (2)
Dnr 54-2004:1409

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Myrstugubergets Friskola

Bakgrund

Skolverket har genomfört inspektion vid den fristående grundskolan Myrstugubergets Friskola i Huddinge. Inspektionen aviserades i brev den 10 maj 2004 och besök i verksamheten gjordes den 11 november 2004. Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt vilka bedömningar som gjorts av dem som svarat för utredningen. Utbildningsinspektionen fokuserar på sju områden vilka granskas ur olika aspekter. Den syftar således inte till att skapa en heltäckande bild av alla pågående verksamheter vid den aktuella tidpunkten.

Inspektionen skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående skola och ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner. I övrigt framförs i rapporten påpekanden och rekommendationer vad gäller kvaliteten i verksamheten. Huvudmannen förväntas förbättra kvaliteten inom dessa områden.

Skolverkets bedömning och beslut med anledning av inspektionen

Skolverket bedömer att verksamheten i Myrstugubergets Friskola övergripande är av god kvalitet som ligger väl i linje med de nationella bestämmelserna och målen för grundskolan.

Inspektionen visar dock på vissa områden som behöver utvecklas, förbättringsområden, samt på vissa brister i verksamheten i förhållande till författningarna, kritikområden. Dessa redovisas nedan.

Förbättringsområden

I skolrapporten finns närmare redovisat vad som behöver förbättras inom respektive område. Skolverket bedömer att följande områden som gäller den granskade verksamheten är i behov av förbättringsinsatser, nämligen:

- Eleverna bör ges möjlighet till ökat ansvarstagande och inflytande över sitt lärande.

- Skolan bör utveckla rutiner för att kontinuerligt följa upp och analysera elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.
- Handlingsplanen mot mobbning bör omarbetas och även innefatta det vidare begreppet kränkande behandling samt vuxen – elevperspektivet.

Kritikområden

Det finns också brister i verksamheten i förhållande till författningarna. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

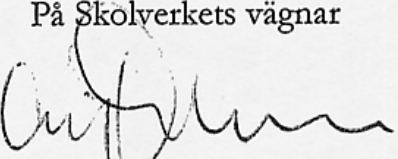
- Stöd i form av studiehandledning på modersmålet erbjuds inte de elever som så behöver. (9 kap. 2§ skollagen)

Uppföljning

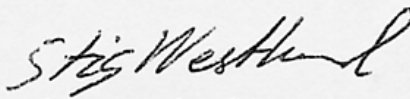
Senast inom tre månader från beslutsdatum, dvs. den 17 september 2005, skall Myrstugubergets Friskola redovisa till Skolverket, enheten i Stockholm, vilka åtgärder som vidtagits inom kritikområdena.

I övrigt framförs i rapporten påpekanden och rekommendationer vad gäller kvaliteten i verksamheten. Huvudmannen förväntas förbättra kvaliteten inom dessa områden i ett fortsatt kvalitetsarbete. Skolverket avser att följa upp kvalitetsförbättringarna inom cirka två år.

På Skolverkets vägnar

Leif Davidsson
Överdirektör

Stig Westlund
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också enhetschefen Marie-Hélène Ahnborg och undervisningsråden Mariette Dennholt och Claes-Göran Aggebo deltagit.

Bilaga:
Rapport

Kopia till:
Huddinge kommun, Kommunstyrelsen
samt övriga enligt fastställd sändlista

Utbildningsinspektion i Myrstugubergets Friskola

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till utbildning och omsorg
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån de nationella författningarna. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Myrstugubergets Friskola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	61
Grundskola	100

Myrstugubergets Friskola är belägen på Myrstuguberget i Huddinge kommun. Skolan har undervisning för årskurserna 1 - 5 samt ett fritidshem. Skolan leds av en rektor och en biträdande rektor. Elever och lärare är uppdelade på två arbetslag, Vargen och Myran. De flesta eleverna kommer från bostadsområdet Myrstuguberget. Till årskurs 6 söker de flesta eleverna till Södertörns friskola. Skolans lokaler är belägna på nedre botten i två bostadshus. Slöjd och idrott bedrivs i andra lokaler. I augusti 1994 startade skolan på initiativ av en grupp föräldrar boende i närområdet. Till att börja med var det 16 elever som gick vid skolan. Tidigare fanns det en kommunal skola som lades ner i början på 90-talet. Tongivande för skolan skulle vara den lilla byskolan där barnet skulle få möjligheter till individuell utveckling i kombination med närhet och känsla för omgivningen. Skolan följer fullt ut Lpo 94.

Myrstugubergets Friskola godkändes den 21 juni 1993 för undervisning i årskurserna 1-3. I ett beslut den 6 november 1996 (dnr 96:605) fick skolan godkännande för undervisning i årskurserna 4-6 från läsåret 1997/98. I ett beslut den 27 april 2000 (dnr 99:1230) godkändes skolan för undervisning i årskurserna 7-9 med start läsåret 2000/01. Denna verksamhet har dock inte kommit igång. Genom ett beslut den 12 maj 2000 (dnr 99:3676) har skolan även godkännande att bedriva fristående förskoleklass i anslutning till skolan från och med läsåret 2000/01. Skolverket har genomfört tillsyn av skolan vid två tidigare tillfällen, 8 maj 1996 samt 17 november 2000. Enligt det senaste beslutet efter genomförd tillsyn den 17 november 2000 (dnr 2000:2640) konstaterade Skolverket att Myrstugubergets Friskola alltjämt uppfyller kraven för godkännande.

Genomförandet av inspektionen i Myrstugubergets Friskola

Skolverket sände den 10 maj 2004 skriftlig information till skolans huvudman om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Myrstugubergets Friskola har bestått av undervisningsråden Stig Westlund och Mariette Dennholt. Besök i Myrstugubergets Friskola genomfördes den 11 november 2004.

Skolverket följer upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Rapportens underlag består av dels dokument från huvudmannen och Myrstugubergets Friskola, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan in-

formation om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem, på rapporter från Skolverkets tillsyn och på andra uppgifter som skolan lämnat till Skolverket eller finns publicerade på Internet etc.

Vid inspektionsbesöket av Myrstugubergets Friskola hösten 2004 genomfördes formella intervjuer med ett urval elever, föräldrar och lärare. Dessutom intervjuades skolans huvudman och skolledning. Inspektörerna förde spontana samtal med elever och lärare vid lektionsbesök och under raster. Inspektionen avser inte fritidshemmet vid Myrstugubergets friskola.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna för det offentliga skolväsendet framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön. Fristående skolor skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för det offentliga skolväsendet.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden i överensstämmelse med dessa.

Inspektörerna bedömer att det allmänt råder ett gott klimat bland elever och personal. Eleverna respekterar varandras olika etniska ursprung samt lyssnar på varandras åsikter. Enligt eleverna förekommer det inga former av kränkande behandling men ibland förekommer konflikter mellan eleverna, framför allt på rasterna och då kan de känna sig otrygga. Enligt eleverna löses dock de konflikter som uppkommer genom att det alltid finns någon vuxen att vända sig till och diskutera med. I övrigt berättade eleverna att de känner sig trygga. Rektor informerade inspektörerna efter genomfört besök att skolan åtgärdat situationen kring elevernas otrygghet på rasterna genom att öka antalet vuxna som finns ute på rasterna.

Enligt läroplanen skall eleverna genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar. Eleverna uppger i intervjun och vid spontana samtal att de tycker det är viktigt att få påverka sin arbetssituation men att de upplever att de inte har något större inflytande över sitt lärande. De anser att de enbart får välja utifrån den nertecknade veckoplaneringen och att det är de vuxna som bestämmer innehåll och arbetssätt och att de inte känner sig delaktiga. Eleverna ger exempel där de har kunnat påverka i frågor av främst praktisk karaktär som t.ex. utformningen av den inre skolmiljön. Enligt lärarna får eleverna med stigande ålder ta ett allt större ansvar över sitt lärande. Inspektörernas intryck av undervisningen vid besöket är att eleverna arbetar med uppgifter som lärarna har planerat och att det inte förekommer några aktiviteter där eleverna har varit delaktiga i planeringen. Inspektörernas bedömning är att eleverna har inflytande i praktiska frågor men inte i utformningen av undervisningen.

Personalen vid skolan uppger i intervjuerna att huvuddelen av eleverna tar ansvar för sitt lärande och för miljön i skolan, samt att de flesta känner lust att lära. Eleverna bekräftar att de i allmänhet tycker att det är roligt att lära sig saker.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet av skolans arbete med normer och värden är gott. Vidare bedömer inspektörerna att eleverna har inflytande i praktiska frågor men inte i utformningen av undervisningen vilket bör förbättras.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Målen för lärandet anges, för det offentliga skolväsendet, i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Utbildningen i fristående skolor skall ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Vid Myrstugubergets Friskola finns lokala konkretiseringar av de nationella kursplanerna i alla ämnen. Eleverna uppger dock i intervjuerna att de inte känner till vad man skall kunna i de olika ämnena och att lärarna inte pratar med dem om dessa. Flertalet föräldrar känner dock till målen. De får information vid föräldramöten samt vid utvecklingssamtalen.

Resultaten i de nationella proven i årskurs 5 år 2004 är mycket goda. Endast en elev nådde inte målen och det var i engelska. Det finns utarbetade rutiner för att följa upp elevernas utveckling i engelska, matematik och svenska. I övriga ämnen och årskurser finns ingen samlad bild över elevernas kunskapsutveckling. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla rutiner för att analysera och kontinuerligt följa upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet av det pedagogiska arbetet är gott i Myrstugubergets Friskola. Elevernas kännedom om målen för utbildningen bör dock förbättras. Vidare bedömer inspektörerna att skolan bör utveckla rutiner för att kontinuerligt analysera och följa upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet med att forma en god miljö - fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Fristående skolor skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö, för att förebygga kränkningar och för att ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Enligt läroplanen skall eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande skall anpassas efter deras ålder och mognad.

I Myrstugubergets Friskola finns organiserade former för medbestämmande. Elevrådet som motsvarar många skolors klassråd, sammanträder tre till fyra gånger per termin. Här tas frågor av klasskaraktär upp, frågor som anses av vikt för hela skolan förs vidare till skolrådet med representanter från varje klass. I början av varje läsår är det biträdande rektor som är ordförande i skolrådet, successivt får en elev ta över ordförandeskapet.

Eleverna erbjuds, enligt dem själva, få möjligheter att påverka val av arbetssätt. Inspektörerna noterade under sina lektionsbesök att det förhärskande arbetssättet var enskilt arbete men i något undantagsfall iakttog inspektörerna att elever arbetade två och två. Vidare uppger eleverna att lärarna inte diskuterar olika lärostilar med dem. De pekar också på att de får välja utifrån den planering som läraren gjort i veckoplaneringen. Enligt lärarna talar de med eleverna om deras lärande, framför allt i de senare årskurserna.

Inspektörerna bedömer att skolan har fungerande former för elevinflytande, men att elevernas delaktighet i genomförande och utvärdering av undervisningen bör utvecklas och förbättras.

Den handlingsplan för trivsel och arbetsglädje som finns är framtagen i ett samarbete mellan föräldrar, elever och personal på skolan. Intervjuade elever och föräldrar känner till planen, eleverna nämner också att den tas upp när något hänt.

Föräldrarna uttrycker det som att alla är lika mycket värda och att skolan har en "bykänsla" – alla känner alla. Föräldrarna framför också i intervjun att de gärna och mycket engagerat deltar i samtal kring bl.a. värdegrundfrågor. Föräldrar deltar också aktivt i arbetet med att förbättra skolan bl.a. genom den s.k. framtidsgruppen. Denna grupp är en remissgrupp för att ge synpunkter på, men också delta i, arbetet med förändringar och förbättringar av skolan. I varje klass finns det klassföräldrar som en kontaktlänk mellan skola och hem.

Skolan arbetar med värdegrundsfrågor genom bl.a. ett häfte "Vem är jag". I detta häfte finns övningar omkring olika känslor. Klasserna arbetar också med "Livskunskap". Ofta när något hänt tas värdefrågor upp till diskussion. I

årskurs 2 får eleverna lära sig att lösa konflikter själva. Eleverna är medvetna om vikten av att diskutera värdegrundsfrågor och de uppger att de gärna gör detta. Skolan har startat tre olika grupper i syfte att stärka elever, föräldrar och personalen i deras roller. En grupp riktad till eleverna, "Power Pupil", har som målsättning att alla elever skall kunna säga sin åsikt och stå för den och att alla har rätt att bli respekterad för den man är. Inspektörerna bedömer att skolan samverkar med eleverna kring normer och värden.

Det finns en handlingsplan mot mobbning vid skolan. Planen behandlar åtgärder som skall vidtas vid upptäckt av mobbning. Vidare anges även förebyggande åtgärder som att på elev- och skolråd diskutera om någon elev utsätts för mobbning. Handlingsplanen utgår inte från begreppet kränkande behandling utan från den snävare definitionen mobbning. Vidare tar planen inte upp perspektivet vuxen – elev. I elev- och föräldraintervjuerna framkom att planen inte är känd av dessa. Inspektörerna bedömer att handlingsplanen mot mobbning bör omarbetas och även innefatta det vidare begreppet kränkande behandling samt vuxen – elevperspektivet. Vidare bör skolan informera elever och föräldrar tydligt om handlingsplanen.

På Myrstugubergets Friskola erbjuds skolhälsovård enligt skollagen. I förebyggande syfte genomförs även hälsosamtal.

Eleverna får sina fysiska aktiviteter tillgodosedda bl.a. genom att de får simundervisning vid ca 10 tillfällen under ett läsår. De får även långa promenader när de går till och från busshållplatsen för att ha idrott i Botkyrka rackethall. Skolan anordnar också 2-3 friluftsdagar varje läsår. Hälsofrågor diskuteras inte vid separata tillfällen. Vid de tillfällen mat och kost tas upp i skol- och elevrådet deltar skolans kock. Inom elevens val kan eleverna välja bl.a. friskvård. Inspektörerna bedömer att ett medvetet hälsofrämjande arbete bedrivs vid skolan.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans arbete för att främja en god miljö och för att ge möjlighet till delaktighet och samverkan är god vid skolan. Skolan bör dock utveckla arbetet för att göra eleverna delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Vidare bedömer inspektörerna att handlingsplanen mot mobbning bör omarbetas och även innefatta det vidare begreppet kränkande behandling samt vuxen – elevperspektivet. Vidare bör skolan informera elever och föräldrar om handlingsplanen.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet med lärandet är skolans huvudprocess för att utveckla kunskaper och färdigheter. Arbetet för att nå målen skall utformas av eleverna och personalen i samverkan. Samverkan skall också ske med hemmen. Allsidighet och saklighet är väsentliga vid utformningen av undervisningen. Skollagen slår också fast att hänsyn skall tas till elever i behov av särskilt stöd.

Granskningen inriktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till de lärandes olika behov. Innehåll och organisering av studierna liksom arbetsformerna och kontakterna med hem, samhälle och arbetsliv är andra områden som uppmärksammas.

Skolan är organiserad i två arbetslag, Vargen och Myran. I arbetslag Vargen arbetar elever och lärare från årskurserna 1-3 och i arbetslag Myran arbetar års-

kurserna 4 och 5. Vid höstterminens början infördes en reviderad timplan där undervisningstiden för eleverna i årskurserna 1-5 utökades med 31 timmar. Elevernas individuella kunskapsutveckling dokumenteras och bedöms bl.a. med hjälp av diagnostiska hjälpmedel t.ex. läsutvecklingsschemat LUS för årskurserna 1-3 och nationella prov i årskurs 5. Vid överlämnandet till mottagande skola i årskurs 6 redovisas de resultat som eleverna uppnått i årskurs 5.

Skolan planerar att införa någon form av individuell utvecklingsplan. I några klasser används en "Blå bok" i vilken eleverna får skriva berättelser och utvärdera sitt lärande. Eleverna uttrycker dock att de mest använder boken till att skriva om hur det varit på loven och inte som en bok att utvärdera lärandet i. Enligt lärarna utvärderas elevernas kunskapsutveckling också genom samtal mellan elev och lärare var femte vecka samt varje fredag. Vidare uppger skolledningen att elev- och skolråden utvärderar varje skolämne en gång per läsår. Vid intervjuerna med eleverna framkommer att de inte känner till att utvärdering av deras lärande sker vid något av dessa tillfällen. Inspektörerna bedömer att skolan bör tydliggöra utvärderingstillfällena av lärandet för eleverna.

Enligt skollagen skall hänsyn tas till elever i behov av särskilt stöd. Ansvaret för elevvården ligger primärt hos arbetslaget. Myrstugubergets Friskola har en plan för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd och att åtgärdsprogram upprättas för de elever som får särskilt stöd. I första hand är det lärarens ansvar att upprätta dessa, men i många fall är specialläraren behjälplig. Föräldrar och elev är alltid med när åtgärdsprogram upprättas och alla ämnen omfattas. Enligt intervjuade lärare och i samtalen med rektor framkommer att det finns elever vid skolan som är i behov av särskilt stöd men som inte får detta. För dessa elever finns inga åtgärdsprogram upprättade. Efter genomfört inspektionsbesök informerades rektor att ovan beskrivna brister har åtgärdats och inspektörerna bedömer därför att skolan uppfyller skollagens krav på rätten för elever att få stöd samt kravet på åtgärdsprogram enligt förordningen om fristående skolor.

Vid de besökta lektionerna i skolan konstaterade inspektörerna att eleverna oftast arbetar enskilt med tilldelade arbetsuppgifter. Få exempel gavs där elever arbetar tillsammans två och två eller i grupp. Enligt eleverna är laborativa inslag i undervisningen sällsynta och undervisningen leds i hög grad av lärarna och elevernas möjlighet att påverka det dagliga arbetet är begränsat. Enligt lärarna förekommer temaarbeten och grupparbeten där eleverna arbetar tillsammans. I elevens val uppger lärarna att eleverna också har möjlighet att påverka innehåll och arbetssätt. Inspektörerna bedömer att det finns utrymme för skolan att i högre grad variera arbetssätten och anpassa undervisningen efter elevernas behov.

Utvecklingssamtal genomförs vid skolan och föräldrarna uttryckte vid intervju-tillfället att samtalen fungerar mycket bra och att de får den information som de förväntar sig. Samtalen förbereds genom att ett frågeformulär skickas hem med olika frågor kring elevens skolsituation. Frågorna besvaras och tas med vid samtalstillfället. Som tidigare nämnts är inte eleverna alltid medvetna om de olika utvärderingstillfällena, utvecklingssamtal känner de dock till.

Skolan samverkar med arbetslivet bl.a. genom att göra studiebesök vid t.ex. kommunens brandstation. Skolan genomför också besök på muséer, konserter och teatrar. Elever i årskurs 5 får praktisera i skolans kök under en förmiddag.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att det finns utrymme för skolan att i högre grad variera arbetssätten och anpassa undervisningen efter elevernas behov. Vidare bedömer inspektörerna att skolan bör tydliggöra utvärderingstillfällena av lärandet för eleverna.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolans inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå målen för denna tillgodoses. Fristående huvudmän har motsvarande ansvar även om de inte alltid omfattas av riktlinjerna för det offentliga skolväsendet.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om den fristående skolan har en fungerande ledning och styrning av verksamheten och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen och för att värna enskilda elevers rätts-säkerhet.

Huvudman för skolan är en ekonomisk förening bildad av föräldrar och andra intresserade. Föreningen har 70 medlemmar. Den ekonomiska föreningen driver skolan via den styrelse som föreningsstämman utser. Styrelsen består av representanter för föräldrar och personal, elever adjungeras till styrelsemötena. Styrelsen har möte en gång per månad. Ordförande är en förälder, rektor är vice ordförande.

Den dagliga verksamheten leds av rektorn med en biträdande rektor vid sin sida. Rektorn, som genomgått den statliga rektorsutbildningen, har det pedagogiska ansvaret, gör budgetförslag, leder kvalitetsarbetet samt har personalansvaret. I skolans ledningsgrupp ingår förutom rektor och biträdande rektor även representanter för personalen från årskurserna 1–3 och 4–5, fritidshemmet samt köket. Rektorn och biträdande rektor leder tillsammans medarbetarsamtalen med all personal. Var och en i personalen har någon eller några ansvarsuppgifter utöver sin ordinarie syssla.

Personal och skolledning träffas en gång per vecka i avdelningsmöten. Biträdande rektor leder arbetslag Vargen och rektor arbetslag Myran. Cirka två gånger per termin träffas all personal. Vid avdelningsmöten och allpersonalkonferenser diskuteras ofta praktiska frågor men också samtal om visioner, utvärderingar etc.

Rektorn uppger att samarbetet med Huddinge kommun fungerar bra. De resultat som efterfrågas för de kommunala skolorna efterfrågas också för Myrstugubergets skola. Vid några tillfällen anser dock rektorn att kommunen har agerat allt för snabbt med att göra ekonomiska förändringar utan att i god tid informera om dessa till skolan och dess styrelse.

Elever och föräldrar uttrycker att de känner stort förtroende för rektorn och att hon är förtrogen med verksamheten. Lärarna anser också att rektorn är mycket förtrogen med verksamheten och att hon alltid tar tag i saker samt uppmärksammar alla. Rektorn tar också det pedagogiska ansvaret enligt lärarna. Personalen framför i intervjuerna att skolans ledning är mycket bra.

Skolan gör varje år en kvalitetsredovisning vilken inrapporteras till kommunen. Den senaste är för läsåret 2003/2004. Vid intervjuer med lärarna framkom att de känner till denna och att de varit med att diskutera innehållet i den. Exempel på utvecklingsområden från kvalitetsredovisningen är: förbättrade åtgärdsprogram, fortsatt satsning på läsning och läsförståelse i alla årskurser, handledning till personalen. Andra utvecklingsområden är en utveckling av LUS för årskurserna fyra och fem samt djupare kunskaper i självutvärdering. Inspektörerna bedömer att skolan uppfyller kraven i förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet.

Som tidigare nämnts söker de flesta eleverna Södertörns friskola i årskurs 6. Enligt rektor finns väl fungerande rutiner för överlämnande av elever.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att styrning och ledning vid Myrstugubergets Friskola är av mycket god kvalitet.

6. Tillgång till utbildning och omsorg

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för skolväsendet. En fristående skola skall vara öppen för alla barn och ungdomar som har rätt till utbildning i motsvarande skolform i det offentliga skolväsendet.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som förutsätts i skollagens bestämmelser. Även principerna för intagning och informationen om möjligheter till utbildning behandlas.

Vid godkännandet av skolan uppgavs att skolan skall vara öppen för alla, vilket den också är. Vid de tillfällen då det är många som ansökt om att börja vid skolan tillämpas syskonförtur och närområdesprincipen. Skolan följer Lpo 94. Enligt rektorn bedöms ett stort antal elever vara berättigade till modersmålsundervisning, men endast 25 procent av dessa utnyttjar möjligheten till undervisning på sitt modersmål. Ett av skälen till att få elever utnyttjar möjligheten till modersmålsundervisning uppges vara att undervisningen förläggs efter ordinarie skoltid och ofta på en annan skola än hemskolan. Modersmålsundervisningen sker i samverkan med kommunen.

Enligt skollagen skall hänsyn tas till elever i behov av särskilt stöd. Vid Myrstugubergets Friskola erbjuds ingen elev stöd i form av studiehandledning på modersmålet och det finns heller inga rutiner för att undersöka vilka elever som är i behov av detta stöd. Inspektörerna bedömer att elever i behov av stöd i form av studiehandledning på sitt modersmål inte får detta och att rutiner saknas för att upptäcka dessa elever. Eftersom skolan skall ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan ger bedömer inspektörerna att skolan inte uppfyller skollagens krav i detta avseende.

I stort sett alla elever utnyttjar rätten till undervisning i svenska som andraspråk. Det är klasslärarna som undervisar i ämnet. Enligt rektorn behöver arbetet med svenska som andraspråk utvecklas och lärarna behöver bredda sin kompetens i ämnet. Vid samtal med skolledningen framkommer att undervisningen i svenska som andraspråk inte i alla delar följer gällande kursplan men att detta kom-

mer att åtgärdas direkt. Inspektörerna utgår från att skolan härnäst följer gällande kursplan i svenska som andraspråk.

I elev- och personalintervjuerna framkommer att elevens val genomförs under en vecka varje termin. På elevråden ger eleverna förslag på ämnen och aktiviteter som de vill ha med på elevens val. Personalen har dessa förslag som underlag när det beslutas om vad veckan skall innehålla. Alla elever gör sitt val samtidigt just för att det skall bli ett eget val utan påverkan av kamrater.

Enligt föräldrarna är informationen från skolan till hemmet mycket bra. Varje vecka skickas bl.a. ett veckobrev hem. I några klasser har föräldrarna varit delaktiga i utformandet av brevets utseende. Föräldramöten och utvecklingssamtal är andra exempel på informationstillfällen. Inspektörerna bedömer att skolan har fungerande rutiner för att informera elever och föräldrar om aktuella skolfrågor.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan är öppen för alla men att elever i behov av stöd i form av studiehjälper på sitt modersmål inte får detta och att rutiner saknas för att upptäcka dessa elever. Skolan uppfyller därmed inte skollagens krav i detta avseende. Inspektörerna utgår vidare från att skolan härnäst följer gällande kursplan i svenska som andraspråk. Inspektörerna bedömer att skolan har fungerande rutiner för att informera elever och föräldrar om aktuella skolfrågor.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Utbildningen skall vara avgiftsfri.

Vid inspektionen granskas dessa och andra förutsättningar för att bedriva en utbildning av god kvalitet. Även skolans ekonomiska stabilitet och de långsiktiga förutsättningarna för verksamheten behandlas.

Lärare och förskollärare vid Myrstugubergets Friskola har en utbildning för den undervisning som de i huvudsak bedriver. I de lägre årskurserna arbetar personal från fritidshemmet parallellt med lärarna under ett antal timmar i veckan. Personalen uppger att de är nöjda med den kompetensutveckling som de får, bl.a. har några lärare fått utbildning i teckenspråk samt hur man arbetar med elever som har dyslexi. Inspektörerna bedömer att huvuddelen av personalen har den kompetens som krävs för uppdraget och att de erbjuds kompetensutveckling.

Personalen är i huvudsak nöjd med lokalerna, men anser att lokalerna för de lägre årskurserna är något sämre ur pedagogisk synpunkt samt att de är trängre än för de senare årskurserna. Läromedel och annat pedagogiskt material finns enligt personal och skolläsnings i tillräcklig omfattning. Det finns också tillräckligt med datorer. Skolan saknar ett eget bibliotek men regelbundna besök görs vid kommunalsbiblioteket. Inspektörernas bedömning är att lokalerna svarar

mot de pedagogiska kraven i utbildningen och att tillgången till materiella resurser är tillfredsställande utifrån elevernas behov.

Undervisningen är avgiftsfri, fränsett vissa inslag av entréavgifter som kan föranleda smärre kostnader för familjerna.

Skolans budget bygger på tilldelade medel i form av en elevpeng från Huddinge kommun. Rektor omfördelar medel efter behov. Enligt skolans årsredovisning för 2003 redovisas ett litet överskott på ca 7 tkr att jämföra med ett underskott på ca 190 tkr för 2002.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att personalen har den kompetens som krävs för uppdraget och att de erbjuds kompetensutveckling. Vidare bedömer inspektörerna att lokalerna svarar mot de pedagogiska kraven i utbildningen och att tillgången till materiella resurser är tillfredsställande utifrån elevernas behov.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Myrstugubergets Friskola övergripande är av god kvalitet. Personal och skolledning arbetar ambitiöst för att främja elevernas lärande och demokratiska fostran. Ett område som inspektörerna vill lyfta fram är rektorns tydliga ledarskap.

Rektor har efter inspektionens genomförande aviserat till inspektörerna att ett förbättringsarbete har påbörjats bl.a. kring handlingsplanen mot kränkande behandling och mer personal skall finnas ute på raterna.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Eleverna bör ges möjlighet till ökat ansvarstagande och inflytande över sitt lärande.
- Skolan bör utveckla rutiner för att kontinuerligt följa upp och analysera elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.
- Handlingsplanen mot mobbning bör omarbetas och även innefatta det vidare begreppet kränkande behandling samt vuxen – elevperspektivet.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Stöd i form av studiehandledning på modersmålet erbjuds inte de elever som så behöver (9 kap. 2§ skollagen).

Datum	Ort
2005-06-17	Stockholm

Stig Westlund
Mariette Dennyholt